

EEN EUROPA VAN TOPKWALITEIT

DE LISSABON-STRATEGIE: VERKLARINGEN OMZETTEN IN RESULTATEN

Aangenomen door de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement, januari 2005



Bureau van de PSE-Fractie

Martin SCHULZ	Voorzitter
Harlem DÉSIR	Ondervoorzitter
Bárbara DÜHRKOP DÜHRKOP	Ondervoorzitter
Robert GOEBBELS	Ondervoorzitter
Magda KÓSÁNÉ KOVÁCS	Ondervoorzitter
Pasqualina NAPOLETANO	Ondervoorzitter
Hannes SWOBODA	Ondervoorzitter
Jan Marinus WIERSMA	Ondervoorzitter
Linda McAVAN	Penningmeester
Poul Nyrup RASMUSSEN	<i>Ex officio</i> Lid

Delegatieleiders in de PSE-Fractie

Frankrijk	Bernard POIGNANT
Spanje	Enrique BARÓN CRESPO
Duitsland	Bernhard RAPKAY
Verenigd Koninkrijk	Gary TITLEY
Italië	Nicola ZINGARETTI
Portugal	Edite ESTRELA
Polen	Marek SIWIEC
Hongarije	Csaba TABAJDI
Griekenland	Stavros LAMBRINIDIS
Oostenrijk	Maria BERGER
België	Philippe BUSQUIN
Nederland	Max VAN DEN BERG
Denemarken	Poul Nyrup RASMUSSEN
Zweden	Inger SEGELSTRÖM
Estland	Toomas Hendrik ILVES
Finland	Reino PAASILINNA
Malta	John ATTARD MONTALTO
Slowakije	Monika BENOVÁ
Tsjechische Republiek	Libor ROUCEK
Litouwen	Aloyzas SAKALAS
Ierland	Proinsias DE ROSSA
Luxemburg	Robert GOEBBELS
Slovenië	Borut PAHOR

Voorwoord

De “Lissabon-strategie”, een 10-jarige strategie voor de economische, sociale en ecologische ontwikkeling van Europa, is in 2005 halverwege. Dit rapport werd in januari 2005 door de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement uitgebracht voor de Europese Voorjaarstop van 2005, die als taak had de Lissabon-strategie te evalueren en nieuw leven in te blazen. Het vormde tevens onze basis voor de resolutie van het Europees Parlement die op 9 maart aangenomen werd. Na de Top blijft het rapport de leidraad vormen voor de PSE-Fractie bij het uitvoeren van de strategie, de topprioriteit voor de EU in de komende 5 jaren.

*Wij hopen dat de analyses en aanbevelingen in dit rapport van de PSE-Fractie bij zullen dragen aan de strijd voor een echt **Europa van Topkwaliteit**.*

Harlem Désir

Ondervoorzitter PSE-Fractie
Economisch en Sociaal Model

Robert Goebbels

Ondervoorzitter PSE-Fractie
Duurzame Groei en Concurrentiekracht

Wat is de Lissabonstrategie?

In maart 2000 stelde de Europese Raad van Lissabon voor Europa een nieuw strategisch doel vast voor het komende decennium:

“de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang”. De strategie die de Europese Raad vaststelde om dit doel te verwezenlijken, is bekend geworden als de Lissabonstrategie.

De politiek van de Lissabon-strategie

Inleiding

Discussies over de Lissabon-strategie worden bemoeilijkt door de complexiteit ervan, maar deze bijdrage tot de tussentijdse evaluatie van de strategie brengt slechts drie argumenten naar voren waarom de eerste vijf jaar teleurstellend zijn geweest - ook al is er op sommige terreinen vooruitgang geboekt - en wat er moet gebeuren om in de komende vijf jaar positievere resultaten te behalen.

1. De grootste zwakheid van Lissabon is de uitvoering ervan, vooral door de lidstaten. Om daar verandering in te brengen moet het Lissabon-proces gericht zijn, minder technocratisch en democratischer, door de nationale belanghebbenden bij het beleidsdebat te betrekken.
2. De beleidsmakers moeten de strategie begrijpen, erin geloven en ernaar handelen.
3. Europa zal de groei, banen en sociale samenhang die het nodig heeft pas realiseren als het Europese macro-economische kader eveneens afgestemd is op de Lissabon-strategie.

Nu Lissabon halverwege is, zijn zowel de stand van de uitvoering van de strategie als de toestand van de Europese economie al goed gedocumenteerd. Dit rapport wil niets toevoegen aan die berg analyses. Onze voorstellen steunen echter op twee brede inzichten in de toestand van Europa en de aard van de problemen die de Lissabon-strategie zou moeten aanpakken:

- Ondanks de problemen kunnen de Europese economie en het sociale en ecologische model van Europa de vergelijking doorstaan met alle andere economieën en modellen ter wereld. In een recent onderzoek naar de levenskwaliteit overal ter wereld¹, werden 9 plaatsen in de toptien ingenomen door Europese landen en deden de meest succesvolle nationale economieën van de EU het beter dan de VS op het vlak van de meeste economische en sociale indicatoren.²
- Maar we moeten het beter doen. Europa vertoont nog een achterstand in economische groei, arbeidsparticipatie en enkele belangrijke indicatoren van economische dynamiek, zoals de innovatiegraad en de aanwezigheid in vooraanstaande sectoren zoals IT, biotechnologie en nanotechnologie. En nieuwe uitdagingen, zoals de vergrijzing van de bevolking, de toenemende druk op het milieu en de groeiende concurrentiekracht van Japan, China, India en andere landen, betekenen dat Europa wordt geconfronteerd met een nooit eerder geziene druk om haar inspanningen op te voeren.

1 Economist Intelligence Unit, november 2004

2 over de hele EU genomen stellen de vergelijkingen de VS in het voordeel wat betreft enkele belangrijke economische indicatoren en de EU voor wat betreft andere economische indicatoren – evenals voor de meeste sociale indicatoren.



De Lissabon-strategie is de blauwdruk van de EU om haar inspanningen op te voeren. Er is veel veranderd sinds 2000, toen de Europese Raad de strategie lanceerde. We zijn een heleboel te weten gekomen over de moeilijkheden om die ambitieuze doelstelling te verwezenlijken. Wat er niet is veranderd, en wat ook niet mag veranderen, is de doelstelling van Lissabon, die aan het begin van dit rapport werd geciteerd. De strategie is complex en is een uitdaging. Maar de visie die zij voor Europa vaststelt, een dynamische economie én een goede samenleving, is de juiste visie die verder bouwt op de unieke kracht van Europa en die beantwoordt aan de ambities van de Europese burger. In dit rapport wordt uitgelegd hoe we de strategie beter kunnen uitvoeren.

De Lissabon-strategie – ingewikkeld, maar eenvoudig

Er is veel kritiek geuit op de complexiteit van de Lissabon-strategie. Met haar veelvoud aan doelstellingen en instrumenten, die zich uitstrekken op het gebied van sociaal, ecologisch en economisch beleid, is ze wel eens vergeleken met een kerstboom.

De kern van de Lissabon-strategie is echter heel eenvoudig, maar wordt slecht begrepen. De Lissabon-strategie is de uitdrukking van het economische, ecologische en sociale model dat Europa wil hanteren om haar toekomst op te bouwen – wat we, in dit rapport, een **Europa van topkwaliteit** noemen. Geconfronteerd met de keuze tussen een moeilijke en een gemakkelijke weg naar concurrentievermogen, vertegenwoordigt Lissabon de keuze van Europa voor de moeilijke weg. Het is een ernstig misverstand om het in verband met dit model – zoals veel commentatoren – te hebben over een compromis tussen de economische, sociale en ecologische dimensies.

De essentie van de Lissabon-strategie is de **onderlinge afhankelijkheid** van de economische, sociale en ecologische vooruitgang. Voor degenen – in nationale regeringen en elders – die dit nog altijd niet hebben begrepen, is een kort geheugensteuntje wellicht op zijn plaats.

Twee modellen, één keuze

De concurrentiekracht van Europa in de 21^{ste} eeuw en de aard van de Europese samenleving zelf hangen af van de manier waarop we reageren op drie centrale uitdagingen van de moderne wereldeconomie:

- op de mondialisering zelf, met toenemende concurrentiedruk van zowel de geïndustrialiseerde landen als van enkele ontwikkelingslanden.

- op voortdurende, en steeds sneller toenemende, verandering – niet alleen in technologieën, maar ook in markten, smaken en bedrijfsmodellen.
- en op de chronische en politieke instabiliteit van de internationale toestand, met gevolgen voor de energievoorziening, voor migratietrends, voor het bredere economische milieu en voor de geopolitieke rol van de EU – met inbegrip van een krachtmeting tussen uiteenlopende economische en sociale modellen.

De keuze van Europa, die tot uiting komt in de verklaring van Lissabon, bestaat erin om haar concurrentiestrategie te baseren op topkwaliteit, op de hoge kwaliteit van haar infrastructuur, haar openbare diensten, haar milieu, haar socialezekerheidsstelsels, haar arbeidskrachten, haar arbeidsmarkten, haar bedrijven en nog veel meer.

Die keuze weerspiegelt het vooruitziende inzicht dat Europa geen toekomst heeft als het in de wereldeconomie als goedkope producent probeert te concurreren. We kunnen en we mogen niet proberen om onze concurrenten te imiteren op het vlak van de laagste arbeidskosten, de volgzzaamste arbeidskrachten, de laagste belastingen, de meest nalatende ecologische en sociale normen en de meest nalatende normen op het vlak van gezondheid en veiligheid. Een dergelijke strategie kan niet werken en we kunnen de economie niet redden door onze samenleving kapot te maken.

Het alternatief van Lissabon bestaat erin dat we erkennen dat het sociale en ecologische model van Europa geen belemmering, maar een bondgenoot is doordat het investeringen bevordert en een omgeving schept waarin 's werelds beste bedrijven kunnen gedijen. Investeerders zullen Europa kiezen vanwege haar goed opgeleide arbeidskrachten, haar schitterende universiteiten en onderzoekscentra, haar voortreffelijke communicatienetwerken, haar efficiënte overheidsadministratie, haar sociale vrede, haar levenskwaliteit. Deze elementen vormen de bron van de concurrerende voorsprong van Europa en kunnen meehelpen aan de opbouw van de flexibele, snel evoluerende bedrijven van de 21^{ste} eeuw.

EEN SCANDINAVISCHE WEG NAAR DE TOP



Er is meer dan één manier om een grote concurrentiekracht en een stevige economische groei te realiseren. De Verenigde Staten bieden één weg, maar die is ver verwijderd van het Europese sociale en ecologische model. Binnen Europa is het Scandinavische model, dat economische concurrentiekracht combineert met een sterk socialezekerheidsstelsel en strenge milieunormen, een succesvol alternatief. *The Global Competitiveness Report 2004-2005*³ plaatst de drie Scandinavische landen in de topvijf van wereldwijde concurrentiekracht – en toont daarmee aan dat relatief hoge belastingen, een sterke openbare sector, hoge salarissen, goede voorzieningen in de sociale zekerheid en een grote sociale bescherming groei en voorspoed niet uitsluiten – maar deze integendeel ondersteunen. Dit werd bereikt via hervormingen van de arbeidsmarkt; de aanwending van overheidsmiddelen voor een actief arbeidsmarktbeleid; voorrang geven aan

onderwijs en levenslang leren; periodes van werkloosheid zoveel mogelijk beperken; acties in verband met de gelijkheid van de seksen en tegen discriminatie; een strategie van hoogwaardige banen; en de hoogste uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) van de EU, met bijzondere aandacht voor milieuvriendelijke technologieën.

De eerste stap naar succes: een coherent beleid

Inzicht in het economische model dat aan de Lissabon-strategie ten grondslag ligt, is cruciaal om die strategie te doen slagen, omdat dit model verstrekkende gevolgen heeft voor het beleid. Voor de openbare financiën en openbare diensten, voor de arbeidsmarkten, voor onderwijs en opleiding, voor de interne markt, voor onderzoek en ontwikkeling, voor milieubeleid en systemen van sociale bescherming, voor alle lijnen van de Lissabon-strategie is een allereerste voorwaarde om te slagen het volgen van beleidlijnen die stroken met het gekozen economische ontwikkelingsmodel. Het tweede deel van dit rapport legt in duidelijke bewoordingen uit wat dit betekent voor elk van deze belangrijke beleidsgebieden.

Voordat de regeringen van Europa de Lissabon-strategie met succes kunnen uitvoeren, moeten ze deze begrijpen. Al te vaak lijken ministers en commissieleden, zodra ze niet meer in de spotlights van een of andere topconferentie staan, een ander scenario ter hand te nemen, waarin concurrentiekracht alleen maar gaat over meer open markten, lagere belastingen en minder regelgeving voor de bedrijfs-wereld, terwijl de rest louter opsmuk is – een noodzakelijk politiek vernis, maar een afleiding van de ware taak om Europa concurrerend te maken. Dat is inderdaad een strategie, maar het is niet de Lissabon-strategie.

Dit is waar het op aankomt: de Commissie en de Europese Raad moeten de tussentijdse evaluatie aanwenden om te beslissen of ze de Lissabon-strategie ernstig nemen en of het economische en sociale model dat op een Europa van topkwaliteit gebaseerd is hun menens is. Als dat zo is, dan moet elk beleid dat met Lissabon te maken heeft met dat model stroken – wat in sommige domeinen diepgaande overdenkingen zal vergen.

Een radicale agenda voor succes

Een Europa van topkwaliteit verdedigen, strenge sociale en ecologische normen en goede openbare diensten verdedigen, is wat anders dan de status-quo verdedigen. Dit rapport argumenteert dat deze zaken deel kunnen, en moeten, uitmaken van een geslaagde economische formule – niet dat het bestaande sociale en ecologische beleid of de bestaande regelgeving altijd geschikt zijn. Het vervolg van dit rapport zet de radicale veranderingen uiteen die op tal van belangrijke beleidsterreinen noodzakelijk zijn als Europa haar Lissabon-ambities wil verwezenlijken.

- **Ons productieve potentieel vrijmaken** zet uiteen hoe een sterke en ééngemaakte binnenlandse markt met een coherent economisch bestuur het macro-economische kader kan bieden voor een meer ondernemende Europese economie en voor duurzame groei en hoogwaardige banen. Meer groei en meer banen zijn ook een essentiële voorwaarde om te garanderen dat hervormingen op ruime basis worden aanvaard en gesteund.
- **Uitvoering, betrokkenheid en democratie** stelt voor hoe een sterker democratisch element en sterkere bestuursinstrumenten de twijfelachtige reputatie van de EU en haar lidstaten om Lissabon uit te voeren, kan omvormen.
- **Een beleid voor topkwaliteit** bespreekt enkele wijzigingen die nodig zijn opdat sociale en ecologische topkwaliteit, ondernemerschap en de kenniseconomie Europa concurrentievoordeel kunnen geven in de wereldeconomie.

Een beleid dat overeenstemt met de strategie

1. Ons productieve potentieel vrijmaken

Het feit dat structurele hervorming en het macro-economische beleid van elkaar afhankelijk zijn zou zo vanzelfsprekend moeten zijn dat het niet zou moeten worden vermeld, ware het niet dat veel discussies over de Lissabon-strategie dit feit negeren. Laten we dus duidelijke taal spreken. Geen enkele economie kan haar productieve potentieel tot ontplooiing brengen zonder een bijpassend, ondersteunend macro-economisch kader. De Lissabon-strategie zal mislukken als we niet het juiste macro-economische beleid voeren – en we zijn momenteel niet op de goede weg.

De laatste tien jaar heeft de economie van de EU haar potentiële groei verre van verwezenlijkt, met als gevolg dat miljoenen mogelijke banen niet werden gecreëerd. Zowel de openbare als de privé-investeringen waren ontoereikend om groei voort te brengen. De bruto openbare investeringen zijn van 4% van het BBP in de vroege jaren 1970 gedaald tot 2,4% in de eurozone, terwijl ook de privé-investeringen zijn gedaald. Investeringen in fysiek en menselijk kapitaal zijn een noodzakelijk overgangsmechanisme van een stabilisatiebeleid naar langlopende economische groei en ze zijn een belangrijk instrument van de Lissabon-strategie. Stabiliteit is een openbaar goed dat moet worden verdedigd, maar er zal geen stabiliteit zijn zonder groei. Macro-economische hervormingen zijn daarom een essentieel onderdeel van alle inspanningen om de Lissabon-strategie nieuw leven in te blazen.

Waarom de binnenlandse vraag van belang is

Meer dan 80% van de uitwisseling van Europese goederen en diensten vindt plaats binnen de EU. Een grote en levendige interne markt vormt de onmisbare basis voor het bedrijfsvertrouwen dat investeringen, groei en banen voortbrengt. Het is ook een sterke troef in de internationale concurrentie, die enkele van onze grootste handelsconcurrenten, zoals de VS, Japan, China en India, in handen hebben. In de huidige omstandigheden, nu de dollar enorm in waarde aan het dalen is, speelt de binnenlandse vraag zelfs een nog belangrijker rol. Er bestaat een behoefte om deze vraag te stimuleren door de investeringen op te drijven. Deze berust op een energieke consumptie, die op haar beurt afhangt van de verdediging van de koopkracht van de werknemers.

Het tempo van de Europese groei kan van 2005 tot 2007 met bijna 1% per jaar, en met ongeveer 0,5% per jaar tussen 2007-2010, opgetrokken worden door de begroting van de EU volledig uit te geven, de rentevoeten te verlagen, het beleid van de Europese Investeringsbank (EIB) voor de bevordering van privé-investeringen aan te nemen en nationale en openbare uitgaven van de EU te richten op de doelstellingen van Lissabon. Dit zou tegen 2010 een extra 3,4 miljoen banen kunnen scheppen dat daarna zou kunnen toenemen tot 4,7 miljoen.⁴

Dergelijke studies tonen aan dat de tussentijdse evaluatie van Lissabon onherstelbare schade zal oplopen als er geen rekening wordt gehouden met de – positieve of negatieve – invloed van het macro-economische beleid op de kerndoelstellingen, namelijk groei en banen. In de volgende vijf hoofdstukken zet deze verhandeling uiteen hoe de Lissabon-strategie kan worden gestimuleerd via de creatie van een coherent en op groei gericht macro-economisch kader en de voltooiing van de interne markt.

Hervorming van het Stabiliteits- en Groeipact

Als reactie op de steeds duidelijker wordende tekortkomingen van het Stabiliteits- en Groeipact deed commissielid Almunia in september 2004 een aantal voorstellen tot hervorming om een sneller ingrijpen ter correctie van begrotingsproblemen te garanderen, om beter rekening te houden met de economische toestand, meer aandacht te besteden aan de duurzaamheid van de begrotingsposities, om de economische instrumenten van de EU op te leggen en hun coherentie te verbeteren.

De voorstellen van de Commissie vertegenwoordigen een grote stap naar een doeltreffender en meer op groei gericht macro-economisch beleid dat een belangrijk onderdeel zou moeten worden van de tussentijdse evaluatie van de Lissabon-strategie. Maar de PSE-Fractie meent dat de hervormingen verder moeten reiken dan dat.

Een van de grote zwakheden van het Pact is dat het er niet in geslaagd is het essentiële economische onderscheid te erkennen tussen courante uitgaven en kapitaaluitgaven, met als gevolg dat de investeringen die we nodig hebben als Europa de

4 "Momentum for recovery in Europe: promoting public and private investment" (PES 2003). Al deze resultaten zouden nog verder worden verbeterd zodra er rekening wordt gehouden met de waarschijnlijk positieve invloed op het beleggersvertrouwen.

doelstellingen van Lissabon wil behalen, vaak het eerste slachtoffer zijn van een strakkere begroting. Het hervormde Pact zou een duidelijk onderscheid moeten maken tussen investeringen en courante uitgaven, met de vereiste dat regeringen, in de loop van de conjunctuurencyclus, uitsluitend leningen aangaan om te investeren en niet om de courante uitgaven te financieren. Dit mag niet leiden tot een lakse budgettering of creatieve boekhouding. De definitie van de uitgaven, die moeten worden beschouwd als investeringen in het kader van het Stabiliteits- en Groeipact, dient strikt beperkt te blijven tot investering in onderwijs, sociale diensten, onderzoek en ontwikkeling, vervoer en communicatie-infrastructuur en infrastructuur voor hernieuwbare energie. In het verlengde van de Lissabon-filosofie zouden een heleboel investeringen in onderwijs, die traditioneel worden beschouwd als courante uitgaven, moeten worden gedefinieerd als investeringen.

Een coherenter economisch bestuur

De economische coördinatie tussen de Europese en nationale niveaus is overladen met een massa plannen en rapporten. Elk jaar moeten de lidstaten stabiliteits- en convergentierapporten opmaken, rapporten over de werkgelegenheid, structurele hervormingen, globale richtsnoeren voor het economisch beleid, uitvoeringsverslagen, en meer – elk jaar meer dan 300 rapporten waaronder elke duidelijke politieke boodschap bedolven geraakt. Er is een eenvoudiger en coherenter procedure nodig om alle draden aan elkaar te knopen en één enkele gerichte visie te scheppen die aan het publiek en aan het Parlement ter onderzoek kan worden voorgelegd. Europa heeft een veel doeltreffender coördinatie van het economische beleid nodig.

Wij stellen voor:

1. dat elke lidstaat zijn eigen driejaarlijkse **nationaal coördinatie**rapport over het economische beleid opstelt, waarin de huidige stabiliteits- en convergentieprogramma's worden gecombineerd met de economische rapporten en de rapporten over de werkgelegenheid, en dat rekening houdt met nationale kenmerken, prioriteiten en diversiteit;
2. dat het huidige veelvoud aan jaarverslagen in verband met de vooruitgang van de Lissabon-strategie eveneens wordt vervangen door één enkel driejaarlijks "**Groei- en cohesieplan**"⁵, dat de nationale vertaling is van het jaarlijkse "syntheserapport" van de Commissie dat de vooruitgang van het voorbije jaar samenvat en doelstellingen en planning vaststelt voor het komende jaar.

De globale richtsnoeren voor het economisch beleid, de nationale economische beleidsrapporten en de nieuwe nationale groei- en cohesieplannen dienen een cruciale rol te spelen in het garanderen van de coherentie tussen het Stabiliteits- en Groeipact, het nationale economische beleid en het werkgelegenheidsbeleid, en de Lissabon-strategie. De richtsnoeren behandelen al structurele kwesties. Ze dienen een belangrijk economisch beleidsinstrument te worden om het Europese economische

beleid effectief te bepalen, zowel tijdens de formulering van dat beleid als tijdens de uitvoering ervan. Duurzame groei en het scheppen van banen dienen de belangrijkste doelstellingen van de globale richtsnoeren te zijn. Ze moeten evenveel aandacht besteden aan de samenstelling van de publieke uitgaven en vooral aan de investeringen, waarbij ze vooral het verband tussen openbare investeringen en de Lissabon-doelstellingen dienen te benadrukken. Op nationaal vlak zou dit moeten worden weerspiegeld in de nationale plannen en programma's.

Deze vereenvoudiging – die verder gaat dan het verslag Kok – zal niet alleen een grote stap zijn naar een coherentere beleidsvorming, maar ook naar een grotere transparantie en grotere nationale betrokkenheid bij Lissabon, waarover we het later in dit rapport nog zullen hebben.

Ten slotte dient de voorjaarsstop van 2005 het model te volgen van het programma voor de eenheidsmarkt van 1992 en de Lissabon-strategie om te zetten in een gericht vijfjarenplan, met nauwkeurige, in de tijd geplande aanduidingen van de stappen die op het niveau van de EU en op nationaal vlak zullen worden ondernomen, zonder de Europese voorjaarsraad en diens begeleidings- en evaluatiemandaat in vraag te stellen.

BELASTINGEN EN LISSABON



Onerlijke belastingconcurrentie vormt een bedreiging voor de samenhang van de EU. De openbare financiën worden verminderd door belastingerosie en -ontwijking, en de belastingdruk wordt verschoven naar de minst mobiele productiefactor – arbeid – wat negatief is voor de werkgelegenheid, een centrale doelstelling van Lissabon.

In het “race to the bottom”-concurrentiemodel is belastingconcurrentie goed. Maar in het model van Lissabon, dat afhankelijk is van topkwaliteit, van hoog opgeleide en vakbekwame arbeidskrachten, van openbare diensten van hoge kwaliteit, van eersteklas universiteiten – in dat model zijn gezonde openbare financiën van essentieel belang en is de erosie van de belastinggrondslag een gevaar dat moet worden aangepakt. Dat is één reden waarom de eenheidsmarkt een gecoördineerde aanpak van de vennootschapsbelastingen nodig heeft – geen enkelvoudig tarief maar een progressieve coördinatie van de grondslagen van de vennootschapsbelasting, wat uiteindelijk kan leiden tot een toenadering van alle Europese vennootschapsbelastingtarieven – mogelijk in navolging van het model voor coördinatie van BTW en accijnzen, waarbij er minimale en maximale belastingtarieven worden ingevoerd.

Het standpunt van de lidstaten inzake begrotings- en belastingskwesties is een lakmoesproef voor de mate waarin zij de Lissabon-strategie ernstig nemen. Hogere opleidingsnormen, levenslang leren, meer onderzoek en ontwikkeling, een betere infrastructuur en openbare diensten, samenhang

en sociale inclusie, een actief arbeidsmarktbeleid – daarvoor zijn openbare middelen nodig, ten minste als ingrediënt van het recept. Maar al te vaak zijn regeringen slaaf van het vooroordeel dat alleen lagere belastingen groei en werkgelegenheid kunnen voortbrengen. Er zijn genoeg bewijzen van het tegendeel. Dit is onze boodschap: voor niets gaat de zon op. De Lissabon-strategie geeft Europa de beste hoop voor de toekomst, maar er hangt wel een prijskaartje aan.

Een groeibevorderend Europees monetair beleid

De inflatiedoelstelling die door de Europese Centrale Bank wordt nagestreefd is strakker dan alle andere inflatiedoelstellingen die door centrale banken in andere valutazones wordt vooropgesteld. Bovendien is zij asymmetrisch en brengt ze de Bank ertoe sterker in te grijpen tegen inflatoire dan tegen deflatoire risico's – terwijl het hardnekkige probleem van Europa niet zozeer een buitensporige maar wel een onvoldoende vraag is, en niet zozeer inflatie dan wel stagnatie. Vijf jaar na de introductie van de euro is de tijd rijp voor een herwaardering van het Europees monetair beleid, vooral om de aard van de inflatiedoelstelling te bekijken en te luisteren naar de kritiek dat de rentevoetwijzigingen van de ECB – naar boven of naar beneden – vaak te beperkt zijn en te laat komen.

De ECB zou een sterkere bijdrage moeten leveren tot een wereldwijd herstel via een monetair beleid dat niet alleen de stabiliteit, maar ook de groei en de werkgelegenheid in Europa bevordert, net zoals de US Federal Reserve de opdracht heeft om de stabiliteit en groei van de Amerikaanse economie te bevorderen. De EU moet een nauwere algemene monetaire samenwerking bevorderen om de bedreiging te verminderen die de internationale monetaire instabiliteit uitoefent op Europese banen en groei.

Een Europees investeringsbeleid

Investerings – openbare en privé-investeringen – zijn een middel tot transformatie van productie- en onderwijssystemen, van arbeidsmarkten en infrastructuur. Er is gezamenlijke actie nodig om de openbare investeringen op te drijven en de privé-investeringen te bevorderen, door te profiteren van de grotere doeltreffendheid van een gecoördineerd nationaal en Europees initiatief.⁶ Bijzondere aandacht dient daarbij te gaan naar die investeringsvormen die het meest cruciaal zijn voor Lissabon – zoals onderzoek en innovatie, de kenniseconomie, onderwijs en opleiding, en openbare diensten.

Er is een essentiële rol weggelegd voor nauwkeurig gerichte cohesieprogramma's. De grootste productiviteitswinsten van Europa zullen het gevolg zijn van de productiviteitsstijging in de nieuwe lidstaten – en in de economisch zwakkere regio's van

de oudere lidstaten – tot het niveau van dat van de meest vooruitstrevende regio's in de EU. Het derde verslag van de Commissie over de economische en sociale cohesie legt duidelijk uit welke bijdragen de cohesie-uitgaven leveren aan de doelstellingen van Lissabon en stelt hervormingen voor om de aandacht voor deze doelstellingen verder te verscherpen. De doelstelling van 0,46% voor cohesie-uitgaven, die door de Europese Raad van Edinburgh is vastgesteld, moet worden verwezenlijkt en alle Gemeenschapsprogramma's moeten opnieuw worden gemodelleerd zodat ze stroken met de prioriteiten van Lissabon.

Met de uitbreiding van de EU zijn de problemen van een ontoereikende infrastructuur ook dringender geworden. In veel gevallen zal dit aanzienlijke nationale investeringen in infrastructuur en aanvullende Europese financiering vereisen. Concurrentiewinsten in andere sectoren lopen het gevaar dat ze teloorgaan zonder eersteklas vervoer, telecommunicatie, energie en andere infrastructuur.

De Trans-Europese Netwerken – die speciaal werden bedacht om de grootste gaten in de infrastructuurnetwerken van Europa te dichten – moeten een bijzondere rol spelen in de toename van de flexibiliteit en doeltreffendheid van de economie, in de versterking van de territoriale samenhang en in de volledige totstandkoming van de eenheidsmarkt. Na een volledige uitvoering zouden ze het Europese groeicijfer met 0,2 tot 0,3% kunnen doen toenemen, wat overeenkomt met een extra 1 miljoen vaste banen in de hele Unie. In deze omstandigheden dient door een lening van de Gemeenschap te worden gegarandeerd dat de prioritaire projecten voor de Trans-Europese Netwerken beginnen vóór 2010.

MEMO AAN DE VOORJAARSTOP: TIJD VOOR EEN REËLE KIJK OP O&O

 Europese topbijeenkomsten bevestigen regelmatig opnieuw de doelstelling om tegen 2010 3% van het BBP te investeren in onderzoek en 2% in het hoger onderwijs in Europa – maar komen achteraf niet over de brug. En toch ligt de keuze in de handen van de deelnemers aan die topbijeenkomsten. Voor openbaar O&O komt het erop aan om – op nationaal en Europees vlak – begrotingsbeslissingen te treffen die stroken met de stijging die ze hebben gevraagd – een gemiddelde stijging van 6% van de uitgaven. Voor privé-O&O is de reeks beproefde stimulansen eveneens bekend – maar wat ontbreekt is de politieke inzet om ze aan te wenden.

De rol van de EIB dient te worden versterkt, als onderdeel van een actiever investeringsbeleid, met klemtoon op adviserende en technische steun aan de lidstaten en de privé-sector. De EIB zou bijzondere voorrang moeten verlenen aan de uitbreiding van kredieten voor risicokapitaal en aan haar steun voor KMO's. De tussentijdse evaluatie zou ook het idee van Jacques Delors opnieuw moeten bekijken in verband met Europese obligaties die projecten van gemeenschappelijk belang kunnen financieren.

De Europese begroting hervormen: een financiële basis voor Lissabon

De strijd om de uitgaven is ook de strijd om het lot van de Lissabon-strategie. Wie het doel wenst te behalen, moet ook de middelen willen vrijmaken. We mogen niet toestaan dat de lidstaten zich retorisch inzetten voor Lissabon zonder ervoor te zorgen dat de noodzakelijke begrotingsmiddelen beschikbaar zijn. Dat geldt zowel voor het nationale als voor het Europese niveau. De Voorjaarsstop moet zich ertoe verbinden om Financiële perspectieven op te stellen die ten dienste staan van de Lissabon-strategie.

De Europese Unie moet de middelen krijgen om het haar toevertrouwde beleid doeltreffend te kunnen uitvoeren. Ze heeft een betrouwbare en adequate bron van eigen middelen nodig. Verschillende mogelijke bronnen verdienen het bestudeerd te worden, bijvoorbeeld het idee voor een Europese heffing – aan een laag tarief – op het wegvervoer van goederen, op bedrijfswinsten, of op energie.

De structuur en samenstelling van de EU-uitgaven zullen eveneens beslissend zijn voor het welslagen van Lissabon. Het is ongetwijfeld een elementair principe in de politiek dat gemeenschapsgeld moet worden uitgegeven volgens de politieke prioriteiten. De nieuwe Financiële perspectieven moeten worden aangewend om de EU-begroting fundamenteel te heroriënteren en te herstructureren zodat zij beter gericht is op de doelstellingen van Lissabon.

Het voorstel van de Commissie voor een “Europees groeiaanpassingsfonds” zou de Unie in staat kunnen stellen om sneller op economische verandering te reageren door middel van maatregelen die de groei stimuleren, terwijl zowel de structuurfondsen als de gemeenschapsprogramma’s herbekeken en hervormd dienen te worden in het licht van de doelstellingen van Lissabon. De ongebruikte middelen uit de EU-begroting zouden jaarlijks moeten worden overgeboekt naar het groeiaanpassingsfonds, zodat het beschikt over aanzienlijke middelen die bij voorrang gereserveerd dienen te worden voor de Lissabon-programma’s. Het gaat hier om aanzienlijke bedragen. In 2003 werd er 5,47 miljard euro aan de lidstaten terugbezorgd.

2. Uitvoering, betrokkenheid en democratie

De Werkgroep onder leiding van Wim Kok bevestigde het vanzelfsprekende feit dat het grootste probleem van de Lissabon-strategie de slechte uitvoering door de lidstaten is. Van de 40 “Lissabon-richtlijnen” zijn er sinds 2000 slechts 7 uitgevoerd door alle lidstaten⁷. Dit is gedeeltelijk het gevolg van begrotingsbeperkingen, maar de groep-Kok heeft het bij het rechte eind als zij de grootste schuld legt bij een gebrek aan politieke wil, dat op zijn beurt een weerspiegeling is van het gebrek aan nationale betrokkenheid bij de Lissabon-strategie.

⁷ De Commissie dient een strenger en sneller beleid aan te nemen inzake de uitvoering van EU-richtlijnen. In de geschiedenis van de EU hebben zich slechts twee gevallen voorgedaan waarin lidstaten een boete hebben gekregen – voor een daarvan duurde het 12 jaar voordat de zaak werd afgesloten. Het Europees Parlement van zijn kant dient ook een rol te spelen door de democratische druk te verhogen opdat politieke verbintenissen ook daadwerkelijk worden nagekomen.

Wanneer ministers terugkeren naar hun nationale hoofdstad worden ze in het algemeen (bijna) niet onder druk gezet door hun parlement, de media of het grote publiek om de verbintenissen die ze op een topbijeenkomst ondertekend hebben ook na te komen. De reden hiervoor ligt gedeeltelijk bij de complexiteit van de Lissabon-strategie en gedeeltelijk bij het gebrek aan openheid van haar procedures. We steunen het voorstel van de groep-Kok om minder doelstellingen in het vizier te nemen – ook al zijn de doelstellingen die de groep maakt in sommige opzichten niet goed uitgebalanceerd. We hebben hierboven uiteengezet hoe de procedures voor de coördinatie van de uitvoering van Lissabon op Europees en nationaal niveau kunnen worden vereenvoudigd. Vervolgens zetten we verdere voorstellen uiteen voor:

- een grotere betrokkenheid van de nationale parlementen en sociale partners bij de Lissabon-strategie – via betere mogelijkheden om het proces vorm te geven en te controleren;
- een grotere transparantie en begrijpelijkheid van de beleidsvorming en uitvoering van de Lissabon-strategie.

Nationale betrokkenheid: een rol voor het parlement en de civiele samenleving

We menen dat de nationale parlementen een sleutelpositie bekleden om de Europese agenda van Lissabon in elke lidstaat om te zetten in een nationale agenda en dat een nauwere samenwerking tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen van zeer groot belang is om de Lissabon-strategie op te nemen in het democratische proces, zodat zij het onderwerp kan worden van een veel groter publiek debat, van onderzoek en verantwoording.

“Nationale groei- en cohesieplannen”⁸ zullen de lidstaten in staat stellen om een duidelijker overzicht te krijgen van de uitvoering van de agenda van Lissabon op nationaal vlak en om hun eigen strategie in verband daarmee te bepalen. De nationale parlementen moeten een centrale rol spelen in de ontwikkeling van de nationale strategie en in de controle van de uitvoering daarvan, waarbij ze de sociale partners en de nationale en lokale belanghebbenden raadplegen om een brede coalitie voor verandering te vormen, met een gevoel van betrokkenheid bij de nationale Lissabon-strategie.

Samenwerking tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen moet een belangrijk element worden om de kloof tussen de Europese en de nationale politiek te overbruggen. De PSE-fractie heeft al de eerste stappen in die richting gezet. Op initiatief van de Sociaal-demokratische Fractie riep het Europees Parlement in december 2004 een nieuwe, horizontale structuur in het leven die belast is met de coördinatie van zijn werk inzake Lissabon, en die voor de Voorjaarstop van 2005 een interparlementair forum voorbereidt dat – indien dit een succes is – een permanent onderdeel van het Lissabon-landschap zou kunnen worden.

⁸ Zie het hoofdstuk over “Een coherenter economisch bestuur”

Een opener bestuur op EU-niveau

De uitvoering van de Lissabon-strategie vereist ook een politieke motor op Europees niveau, die in staat is om de agenda te doen vorderen volgens de voorkeuren en prioriteiten van de Europese burgers. Die is er momenteel niet. De uitvoering van de Lissabon-strategie op EU-niveau is grotendeels een kwestie van overleg in de Raad en in ambtenarencomités. Het Europees Parlement zou moeten worden geraadpleegd over de belangrijkste instrumenten van de economische coördinatie, zoals de globale richtsnoeren voor het economisch beleid, de werkgelegenheidsrichtsnoeren, de coördinatie van het sociaal beleid en het synthesesrapport. Dit moet bovenal een jaarlijks proces blijven dat op de Voorjaarstop is gericht. De jaarlijkse tripartiete sociale top moet ervoor zorgen dat het resultaat van een versterkte civiele dialoog wordt opgenomen in het Europese besluitvormingsproces.

De nieuwe Commissie moet de tussentijdse evaluatie gebruiken om ook te overwegen welke rol de wetgeving en de open coördinatiemethode precies dienen te spelen. In de voorbije jaren heeft een gekneusde en gelouterde Commissie soms te veel vertrouwd op de open coördinatiemethode, zelfs waar het Verdrag een duidelijke basis bood voor een legislatieve aanpak. Het is waar dat het Europese bestuur gekenmerkt dient te zijn door een lichte toets, maar er zijn ogenblikken waarop de belangen van de Lissabon-strategie gemeenschappelijke regels of gemeenschappelijke normen vereisen, die de open coördinatiemethode niet kan garanderen.

3. Een beleid voor topkwaliteit

Dit rapport geeft drie argumenten voor het nastreven van een beleid voor topkwaliteit op sociaal en ecologisch gebied, in de kenniseconomie en elders:

- Ten eerste, omdat de economische vooruitgang ten dienste moet staan van de sociale vooruitgang. De doelstelling van Lissabon moet een sterkere economie én een betere samenleving zijn – we kunnen de dingen niet beter maken door ze slechter te maken.
- Ten tweede, omdat een nieuwe stimulans voor de Lissabon-strategie vereist dat alle politieke en economische actoren, op alle niveaus, in het geweer komen. Je kunt een democratische samenleving niet in actie laten komen voor een strategie die de mensen ervan probeert te overtuigen dat Europa, naarmate het steeds rijker wordt, zich de sociale en ecologische verworvenheden die het de vorige decennia vanzelfsprekend achtte niet langer kan veroorloven.
- Ten derde, omdat ze een essentieel onderdeel vormen van de Europese strategie voor concurrentiesucces.

De inleiding op dit rapport argumenteerde dat het welslagen van de Lissabon-strategie afhangt van een duidelijk inzicht in het concurrentiemodel dat de basis van de strategie vormt, en van de garantie dat het hele beleid dat binnen het raamwerk van Lissabon wordt voorgesteld strookt met dat model.

We beweren niet dat het bestaande sociale of ecologische beleid, bijvoorbeeld, altijd goed is aangepast aan de eisen van de concurrentiekracht. Soms zijn er wellicht hervormingen nodig opdat we onze doelstellingen inzake duurzame groei en concurrentiekracht beter kunnen behalen. Maar hervorming mag geen eufemisme zijn voor lagere normen – zoals sommigen doen uitschijnen. In de Lissabon-strategie is topkwaliteit een bron van Europese concurrentiekracht en geen belemmering daarvoor. Hier zijn enkele voorbeelden hoe dit inzicht ons beleid vorm kan geven.

Van sociale topkwaliteit een bron van concurrerende voorsprong maken

In een wereld waarin het kapitaal steeds mobieler wordt, is de duurzaamste bron van concurrentievoordeel de beroepsbevolking. Daarom is het kostbaarste concurrerende bezit van Europa een beroepsbevolking die goed geschoold en opgeleid is en voldoende zelfstandig en gemotiveerd om op voortdurende verandering te kunnen reageren. Dit, en de noodzaak om de belemmeringen weg te nemen die zoveel Europeanen uit die beroepsbevolking houden, zouden de leidende beginselen moeten zijn van het Europese beleid inzake de werkplek en de arbeidsmarkt.

Het is geen toeval dat de Scandinavische landen die de Lissabon-strategie inzake sociale topkwaliteit het meest ondernemend hebben nagestreefd nu ook behoren tot de landen van de EU die de beste economische prestaties leveren. Ze hebben ernaar gestreefd om echte werkzekerheid te bezorgen die berust op onze bekwaamheid om up-to-date te blijven zodat we op de arbeidsmarkt kunnen blijven en er vorderingen kunnen maken. De Scandinavische regeringen hebben zwaar geïnvesteerd in een actief arbeidsmarktbeleid, een actief sociaal beleid en de vaardigheden die nodig zijn voor de kenniseconomie, waaronder het aanleren van die vaardigheden aan oudere en vrouwelijke arbeidskrachten die anders van de arbeidsmarkt zouden zijn uitgesloten. Op die manier kunnen de arbeidsmarkten evolueren, zolang er een gezonde sociale dialoog bestaat, evenals systemen voor beroepsopleiding en job-matching en een socialezekerheidsstelsel dat niemand in de kou laat staan.


Sociale topkwaliteit en de toename van de arbeidsparticipatie

De economische en politieke actoren en analisten zijn het zelden met elkaar eens over het feit dat een van de dringendste opdrachten van de Lissabon-strategie erin bestaat de arbeidsparticipatie te doen stijgen. We moeten alle mogelijke middelen

aanwenden om compensaties te zoeken voor een kleinere beroepsbevolking en een vergrijzende bevolking. Dit betekent vooral dat we het probleem van de economische inactiviteit moeten aanpakken, vooral bij oudere en laag opgeleide arbeidskrachten, immigranten en etnische minderheden – zodat een beleid tegen sociale uitsluiting geen afleiding blijkt te zijn, maar een cruciale voorwaarde om een kerndoelstelling van Lissabon te behalen.

De beleidsmakers moeten zich ook bewust zijn van de sterke samenhang tussen de arbeidsparticipatie en de duurzaamheid van het Europese model. Het groeiende aantal gepensioneerden ten opzichte van de werkende bevolking is een van de belangrijkste redenen voor hervorming. Dit is gedeeltelijk een kwestie van demografie, maar de effectieve pensioengraad is ook gedaald en legt een zware druk op de socialezekerheidsstelsels en doet de beroepsbevolking slinken. Onder de juiste voorwaarden zouden veel van deze arbeidskrachten de kans om verder te blijven werken met beide handen aangrijpen. Ervoor zorgen dat ze deze mogelijkheid krijgen moet een prioriteit zijn van de tussentijdse evaluatie.

SOCIALE BESCHERMING – EEN DEEL VAN HET PROBLEEM... OF EEN DEEL VAN DE OPLOSSING?

 Volgens door Eurostat gepubliceerde cijfers staan in de Europese Unie van de 25 meer dan 15 miljoen mensen geregistreerd als *persoon ten laste*. In de meeste landen zijn de diensten voor personen ten laste ontoereikend en het zijn vrouwen die in de bres springen. Uit gegevens van Noord-Europa, waar er voldoende diensten zijn, kan worden opgemaakt dat de activiteitsgraad van vrouwen er veel hoger is dan in de andere Europese landen. Dit betekent dat de Lissabon-strategie zeker niet van het beleid inzake sociale bescherming kan worden losgekoppeld en dat dit beleid er integendeel integraal deel van uitmaakt. Dit verband moet duidelijker worden gemaakt.

De grootste groep van uitgesloten arbeidskrachten zijn de vrouwen. Voor velen onder hen hangt de beslissing om betaald werk aan te nemen af van de beschikbaarheid en aantrekkelijkheid van deeltijds of tijdelijk werk. Dankzij de EU-wetgeving biedt deeltijds werk dezelfde rechten als een voltijdse tewerkstelling, met inbegrip van zwangerschapsuitkeringen en betaalde vakantie – een belangrijke stimulans voor de arbeidsparticipatie.

De sleutel voor de stijging van de arbeidsparticipatie is te vinden in een reeks progressieve sociale maatregelen, waaronder maatregelen om het evenwicht tussen werk en gezinsleven gemakkelijker te maken. Het belang van dergelijke maatregelen wordt onderschat door degenen die vinden dat deregulering boven alle andere maatregelen gaat.

Europa heeft bijvoorbeeld het volgende nodig:

- een actief arbeidsmarktbeleid dat erop gericht is om de inactieve tijd tussen twee banen te verminderen;
- maatregelen ter bevordering van de gelijke behandeling van vrouwen en mannen in beroep en samenleving, met inbegrip van de bevordering van gelijke beloning voor gelijkwaardige arbeid;
- meer opleidingen en herscholingen, gericht op het concept levenslang leren, om ervoor te zorgen dat de Europese beroepsbevolking erop is uitgerust om voortdurende veranderingen aan te kunnen; en vooral gericht op die groepen die wegens belemmeringen die te maken hebben met vaardigheden vaak van de arbeidsmarkt worden uitgesloten, waaronder oudere arbeidskrachten, immigranten en etnische minderheden;
- actie tegen de cultuur van de lange werkdag, wat gelijke rechten garandeert voor tijdelijke arbeidskrachten; strijden tegen racisme en pesterijen op het werk en daarbuiten.

De beleidsmakers moeten ook erkennen dat pleiten voor migratie een onderdeel vormt van het antwoord dat de EU moet geven op de vergrijzing en het inkrimpen van de beroepsbevolking. Ook al zou de belangrijkste doelstelling van Lissabon inzake een arbeidsparticipatie van 70% tegen 2010 worden verwezenlijkt en daarna blijven gehandhaafd, dan nog zou het aantal werknemers in de EU-25 tegen 2030 naar verwachting met 20 miljoen dalen. Aangezien dit naar verwachting noch door een stijging van de vruchtbaarheidsgraad noch door productiviteitstoename kan worden gecompenseerd, moeten we wel besluiten dat beheerste immigratie – in de evenwichtige geest van de agenda van Tampere – essentieel is om te voorkomen dat de economische groei scherp daalt en dat onze huidige levenskwaliteit achteruitgaat.

Sociale topkwaliteit – het aanpassingsvermogen van bedrijven en arbeidskrachten vergroten

De moderne concurrerende omstandigheden vereisen dat we het concept flexibiliteit opnieuw bekijken. In een snel evoluerende wereldeconomie zullen de meest flexibele bedrijven ook het meest succesvol zijn. Bedrijven die vertrouwen op steeds wijzigende groepen arbeidskrachten die maar kort in dienst zijn, op gedetailleerde arbeidsvoorschriften en op een beperkte autonomie van de werknemers zullen achterblijven op bedrijven waar de werknemers banden van trouw en motivering hebben die door werkzekerheid en degelijke arbeidsvoorwaarden worden gesmeed.

Daarom zullen de bedrijven die industriële relaties met hoog vertrouwen hebben opgebouwd de meest succesvolle bedrijven zijn. **Flexibiliteit in aantallen** – de obsessie van ouderwetse voorstanders van deregulering – met een maximale vrijheid om mensen in dienst te nemen en te ontslaan, kortlopende contracten te gebruiken, de verplichtingen van de werkgever ten opzichte van de arbeidskrachten zo beperkt mogelijk te houden, gaat niet samen met **functionele flexibiliteit** – aanpassingsvermogen, ondernemingszin en verantwoordelijkheid van de arbeidskrachten, voorwaarden die nu de sleutel zijn voor succes.

Het arbeidsmarktbeleid en de stelsels van industriële relaties moeten worden geheroriënteerd naar het vooruitlopen op en beheersen van verandering. Om een sneller bewegende Europese economie te scheppen – en een nieuw vertrouwen tot stand te brengen bij de Europese arbeidskrachten dat verandering geen dreiging is maar een kans – is er een moderne arbeidsorganisatie en een actief arbeidsmarktbeleid nodig. Met behulp van een goed overleg met de belanghebbenden, sterke vakbonden en arbeidskrachten die goed zijn uitgerust voor verandering, kan industriële verandering worden beheerst en kunnen de sociale kosten zoveel mogelijk worden beperkt.

Wanneer we het beleid voor sociale bescherming bekijken, geldt dezelfde logica. Sociale bescherming speelt een cruciale rol bij de totstandbrenging van een samenleving die verandering enthousiast begroet in plaats van zich ertegen verzet, en in antwoord op een economie waar steeds minder arbeidskrachten een baan voor het leven zullen hebben. Daarom drong de Europese Raad van Brussel⁹ erop aan dat een hoog niveau van sociale bescherming centraal moet staan in de Lissabon-strategie, en vroeg deze om de versterking van het beleid ter bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Dit verband moet in de tussentijdse evaluatie worden erkend. Sociale bescherming en sociale insluiting moeten worden opgenomen in de nationale actieprogramma's van de lidstaten, met gemeenschappelijke sociale indicatoren en doelstellingen om de invloed van het Europees beleid te evalueren.

Van de *kenniseconomie* een bron van concurrentievoordeel maken

De beste kansen van Europa om op wereldvlak te concurreren liggen in een verbetering van haar prestaties in de meest geavanceerde, vooruitstrevende industrieën. Dat betekent dat de Lissabon-strategie in zeer belangrijke mate afhangt van Europese topprestaties in de kenniseconomie – die uit twee hoofdelementen bestaat: goed opgeleide en hooggeschoolde arbeidskrachten en een enorme toename in de omvang en doeltreffendheid van onderzoek en innovatie.

Arbeidskrachten voor de kenniseconomie

Bij de tussentijdse evaluatie moeten onderwijs en opleiding worden beschouwd als de kern van de Lissabon-strategie. De openbare investeringen in de kenniseconomie blijven ondermaats. Opties zoals een beter gebruik van de structuurfondsen en de fondsen voor onderwijs en opleiding van de EU dienen te worden onderzocht. In vergelijking met veel van onze concurrenten gaapt er ook een grote kloof in de privé-financiering. Cijfers van de Commissie tonen aan dat de privé-sector in de VS vijf keer meer in menselijk kapitaal investeert dan de EU.

Onderwijs is een essentieel ingrediënt voor duurzame ontwikkeling: het gemiddelde onderwijsniveau met één jaar optrekken, betekent een stijging van 5% in productiviteit en groei op korte termijn en een extra 2,5% op lange termijn. Hogere onderwijs- en opleidingsniveaus betekenen betere levenskansen, sociale insluiting, een betere baan en actief burgerschap. Maar we liggen achter wat de financiering betreft. In 2000 bedroegen de totale openbare uitgaven voor onderwijs in de Europese Unie 4,9% van het BBP. De uitgaven per student in het hoger onderwijs zijn in de VS 2 - 5% hoger dan in onze lidstaten.

Als Europa echt de ambitie koestert om een op kennis gebaseerde samenleving te worden, dan moeten we ieders onderwijsniveau optrekken. Europa investeert veel te weinig in haar onderwijssysteem, en één op vijf jonge Europeanen verlaat de school vroegtijdig. In de VS en Japan ligt de verhouding van studenten die een hogere opleiding afronden 50% hoger dan in de EU. In een democratie moet de op kennis gebaseerde samenleving openstaan voor iedereen – en in het Europese samenlevingsmodel moeten we al ons menselijk kapitaal in het geweer brengen, ongeacht klasse, inkomen, geslacht of etnische afkomst.

Een degelijke basisopleiding moet hand in hand gaan met levenslang leren dat voor iedereen toegankelijk is. Moderne economieën worden gekenmerkt door slimme technologieën, door mobielere bedrijven – vaak met een kortere levensloop, en door een snelle wijziging van de noodzakelijke kennis en vaardigheden. Daarom moeten opleiding en kwalificaties verschuiven naar het begrip levenslang leren, en naar een Europabrede convergentie en erkenning van beroepskwalificaties om zowel werknemers als bedrijven een volledige rol te laten spelen op de eenheidsmarkt van Europa. Met hulp van de sociale partners moeten er stelsels worden ontwikkeld die volledig tegemoetkomen aan de behoeften van de Europese economie. Meer Europese financiering voor onderwijsprogramma's zoals Socrates en Leonardo zou het aantal studenten dat hun opleiding gedeeltelijk in een andere lidstaat volgt, enorm doen toenemen.

Onderzoek en innovatie voor de kenniseconomie

In onze universiteiten en stelsels voor hogere opleidingen moet Europa topkwaliteit nastreven en niet met minder genoegen nemen. De inzet voor een ambitieus onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma vormt een belangrijk element voor het behalen van deze topkwaliteit. De creatie van een Europese Onderzoeksräume – zoals die door de top van Lissabon wordt onderschreven – blijft onze prioritaire doelstelling. We vragen ook de snelle totstandkoming van een Europese Onderzoeksraad, ter bevordering van een gecoördineerde EU-brede aanpak, die basisonderzoek en onderzoek financiert dat misschien op niets uitloopt ('blue skies research') en de resultaten beschikbaar maakt op EU-vlak. De investeringsdoelstelling van 3% van het BBP moet tegen 2010 worden behaald, met extra prikkels, zowel voor een aanzienlijke algemene stijging in de investeringen van de privé-sector, tot twee derden van het globale bedrag, als om de innovatie te richten op, bijvoorbeeld, menselijke gezondheid en een economie waarin zuinig met energie wordt omgesprongen.

Europa heeft dringend behoefte aan mensen die kiezen voor een onderzoekscarrière en er zijn stimulansen nodig om bestaande onderzoekers in Europa te houden. Tegen 2010 hebben we niet minder dan 700.000 nieuwe onderzoekers nodig. Een wetenschappelijke carrière in Europa moet aantrekkelijker worden gemaakt voor jonge Europeanen en voor onderzoekers uit derde landen die op dit ogenblik verkiezen om naar de Verenigde Staten te trekken. Het percentage onderzoekers in de actieve bevolking van de Europese Unie bedraagt 5,4%, in de VS is dat 8,7 en in Japan 9,7%.

We hebben een sterkere samenwerking en wedijver nodig op Europees niveau tussen universiteiten en openbaar en privé-onderzoek met als doel een toename van het aantal onderzoekscentra van topkwaliteit, met sterkere prikkels voor prestaties op nationaal en Europees niveau.

Om de kruisbestuiving tussen onderzoek en industrie te verbeteren, moet de Europese onderzoekssector nauwere relaties aangaan met de industriële wereld – onder andere via een verbintenis van de Voorjaarstop om technologische platforms te ontwikkelen.

De bijdrage van O&O aan de centrale doelstelling van Lissabon zou verder kunnen worden versterkt door een bijzondere klemtoon te leggen op groene technologieën, nanotechnologieën, biowetenschappen en biotechnologie en corrigerende maatregelen om de toegang tot de nieuwe instrumenten, geïntegreerde projecten en topnetwerken te vergemakkelijken.

De invoering van een **Gemeenschapsoctrooi** moest allang zijn gebeurd, en is een dringende prioriteit die onderzoek en ontwikkeling een enorme stimulans zou geven.

Voor de telecommunicatiesector is een bijzondere rol weggelegd in de kennis-economie. Wie tegenwoordig concurrerend wil zijn, moet beschikken over de meest geavanceerde digitale technologie. Het e-plan 2005 moet worden afgerond en uitgevoerd en de voorbereiding van het plan 2010 moet zo spoedig mogelijk van start gaan. De 'digitale kloof' tussen de technologieën die tot onze beschikking staan en de vaardigheden van de arbeidskrachten moet worden overbrugd met behulp van onderwijs en opleiding. Zoals bij veel belangrijke beleidslijnen van Lissabon is het van cruciaal belang voor het Europese concurrentievermogen en voor de sociale samenhang dat de digitale kloof tussen regio's en sociale groepen wordt overbrugd. Geen enkele burger van de EU mag worden uitgesloten van de informatiemaatschappij.

Van ecologische topkwaliteit een bron van concurrerende voorsprong maken

De tussentijdse evaluatie dient duidelijk te bevestigen dat het beleid inzake milieu, volksgezondheid en voedselveiligheid moet stroken met de doelstellingen inzake economie, groei en werkgelegenheid.

Deze globale en geïntegreerde aanpak moet het onderscheidende kenmerk zijn van de Lissabon-strategie voor duurzame ontwikkeling. De herlancering van de Lissabon-strategie vindt plaats tegen een achtergrond van groeiende druk op ons natuurlijk milieu en daartegenover ook stijgende verwachtingen van het publiek in verband met milieubescherming en levenskwaliteit. De Lissabon-strategie vereist dat we deze twee uitdagingen aangaan in een context van concurrentiekracht en groei.

Het milieubeleid zet dus geenszins een rem op de groei, maar kan de EU integendeel een concurrentievoordeel bieden. We hechten veel belang aan het actieplan voor milieutechnologie van de Commissie. De ontwikkeling van schone technologieën en hernieuwbare energie kan banen scheppen, de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten stimuleren en de sociale kosten, de milieukosten en de kosten voor volksgezondheid verminderen. In de nabije toekomst zal de vraag naar die technologieën bovendien groeien en de industrie van de EU dient ernaar te streven om in die activiteiten een wereldleider te worden. In een wereld die beperkte bronnen tot haar beschikking heeft, met enerzijds toenemende druk op het milieu en anderzijds een groeiend milieubewustzijn, zullen bedrijven die zich het snelst aanpassen aan strengere milieunormen een cruciaal "first mover" voordeel hebben. Voor de producenten van Europa kan ecologische topkwaliteit op korte termijn kosten, maar op lange termijn opbrengsten met zich meebrengen.

In de geest van de strategieën van Lissabon en Gotenburg moet er een evenwicht zijn in het EU-beleid. Het milieubeleid kan bijdragen tot de concurrentiekracht en moet verenigbaar zijn met groei en werkgelegenheid – het mag niet en hoeft niet op

de tweede plaats te komen na de economische doelstellingen. Een Europees ontwikkelingsmodel gebaseerd op het verantwoorde gebruik van natuurlijke hulpbronnen en op de beste milieutechnologieën zal de basis vormen voor een langetermijntwikkeling die de toekomstige generaties ten goede zal komen. Deze keuze kan ook de bepalende kenmerken van het Europese model garanderen, in tegenstelling tot een logica die uitsluitend is gericht op winst op korte termijn.

Bovendien kunnen we niet aanvaarden dat andere mondiale economische actoren een concurrentievoordeel op korte termijn behalen door een beleid van ecologische dumping toe te passen, terwijl Europa haar verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van de toekomstige generaties, hun milieu en hun gezondheid. De Europese Unie is een drijvende kracht geweest voor de bevordering van het milieubeleid op het internationale toneel. We willen dat deze rol wordt voortgezet, vooral, maar niet uitsluitend, in het kader van het Kyoto-proces, waarvan de doelstellingen slechts een eerste, ontoereikende stap zijn en dat moet worden aangevuld met bijkomende doelstellingen om de klimaatverandering tegen te gaan.

De EU heeft zichzelf voorzien van de meest ambitieuze milieuwetgeving ter wereld. Maar we stellen met ongerustheid vast dat voor het milieu, net als voor de andere onderdelen van het beleid van Lissabon, de overbrenging en uitvoering van de Europese wetgeving door de lidstaten vaak zeer inadequaat is. Voor het milieu is er daarom, net als voor de andere beleidsonderdelen, een zorgvuldig opvolgingsproces nodig en moeten er 'name and shame'-procedures worden toegepast op lidstaten die in gebreke blijven.

De nood aan actie en coördinatie door de lidstaten moet worden beklemtoond. De Lissabon-strategie op basis van een nieuwe dynamiek hernieuwen, betekent ook een methode bevorderen die zich toespitst op enkele prioritaire ecologische doelstellingen, met specifieke en gekwantificeerde doelstellingen, gericht op deadline 2010.

We vragen een resoluut beleid inzake klimaatverandering en het verantwoord gebruik van hulpbronnen: een reductie van 30 tot 40% van de CO₂-emissies tegen 2040, vooral door middel van de bevordering van efficiënt energieverbruik, hernieuwbare energie en energiebesparingen. Dit vergt een versterking van onderzoek en ontwikkeling inzake milieutechnologieën.

We vragen een ambitieus beleid inzake chemische producten, wat moet leiden tot een milieu dat, voor zover mogelijk, tegen 2020 vrij is van de gevaarlijkste chemische producten – wat voor de industrie een concurrentievoordeel zal opleveren via productie gebaseerd op ecologische topkwaliteit.

We willen het consumentenvertrouwen in voedselveiligheidskwesties volledig herstellen.

We moeten de ambitieuze doelstellingen van de Europese wetgeving over de waterkwaliteit en het afvalbeheer in daden omzetten. Het transportbeleid moet opnieuw onder de loep worden genomen, vooral door een verschuiving van het wegvervoer naar milieuvriendelijker vervoer. Maatregelen om externe kosten te internaliseren en een geschikt belastingbeleid zullen essentieel zijn om deze verschuiving te verwezenlijken. Tot slot moet het principe dat de vervuiler betaalt worden toegepast, waarbij de vervuilingkosten in cijfers worden uitgedrukt, te beginnen met schadelijke pesticiden en de uitstoot van het verkeer.

Van ondernemerschap een bron van concurrerende voorsprong maken

De Lissabon-strategie hangt in grote mate af van de schepping van een omgeving waarin de Europese bedrijven kunnen gedijen. Elk argument en elk voorstel in deze verhandeling speelt een rol bij die taak. Een centrale boodschap van deze verhandeling is dat de belemmeringen voor bedrijven tal van vormen kunnen aannemen. We hebben een Lissabon-strategie nodig die al deze belemmeringen aanpakt, geen verwaterde versie die zich uitsluitend op deregulering richt. Deregulering zegt niets over de behoeften van bedrijven aan goed opgeleide en gemotiveerde arbeidskrachten, eersteklas diensten en infrastructuur en de andere productiviteitsfactoren die in deze verhandeling werden beschreven. Wat de bedrijfswereld het meeste nodig heeft is een **slimmere regelgeving**.

In de Europese Unie zou de grootste stap in de richting van een slimmere regelgeving erin bestaan om de interne markt te voltooien. Dat is essentieel om drie redenen:

- om de belemmeringen voor het ondernemerschap weg te nemen;
- om de keuze van de consument te vergroten;
- om voor de producenten van Europa een grote binnenlandse markt te creëren.

Als dit op de juiste manier wordt gedaan, biedt de voltooiing van de eenheidsmarkt een enorme kans op economische winsten en werkgelegenheidswinsten voor zowel consumenten als bedrijven. Een eenheidsmarkt voor financiële dienstverlening, bijvoorbeeld, zou een belangrijke belemmering voor het ondernemerschap in sommige lidstaten kunnen wegruimen door betere toegang te bieden tot kapitaal. Dit zou voor de burgers van Europa ook grote winsten met zich meebrengen door een betere keuze en de lagere concurrentiedruk op de kosten. Om brede steun te krijgen voor de voltooiing van de eenheidsmarkt en om het vertrouwen te creëren waarop een goed functionerende markt berust, moet het juridische kader zorgen voor strenge normen inzake de bescherming van de consument, en moet het de economische en sociale samenhang versterken.

DIENSTEN – HET VERKEERDE SCENARIO LEZEN



Het controversiële ontwerp van een Richtlijn over diensten van de Commissie illustreert het belang om ervoor te zorgen dat de wetgeving strookt met een Europa van topkwaliteit. Vergeleken met de Lissabon-strategie bestaat het centrale zwakke punt van dit ontwerp erin dat het, door de belangrijke doelstelling van een eenheidsmarkt voor diensten na te streven, weinig of geen aandacht besteedt aan de andere essentiële elementen van de Lissabon-strategie, zoals de *sociale verworvenheden* en het belang van hoogwaardige openbare diensten. In haar huidige vorm kan de richtlijn een “race to the bottom” veroorzaken, waarbij dienstverleners een zaak oprichten in de lidstaten met de minst strenge arbeidswetgeving. Voor de dienstensector is een belangrijke rol weggelegd in onze moderne economieën, maar we moeten een sociaal aanvaardbaar evenwicht behouden tussen het openstellen van de markt en de garantie dat de sociale rechten en de rechten van de consument worden gehandhaafd.

Het voortbestaan van nationale verschillen in de vennootschapswetgeving, boekhoudkundige stelsels en vennootschapsbelastingstelsels vormt een andere enorme belemmering voor de Europese bedrijven – vooral voor grensoverschrijdende activiteiten van kleinere ondernemingen. Ook al dient de nationale diversiteit te worden gerespecteerd, toch is er voldoende ruimte om het areaal van gemeenschappelijke regels uit te breiden. De volgende vijf jaar moet er veel sneller vooruitgang worden geboekt. Met name de vennootschapsbelasting is een domein waar echte inzet om de belemmeringen voor de bedrijven te verwijderen niet verenigbaar is met de weigering van sommige lidstaten om de harmonisering van definities en stelsels zelfs nog maar te bespreken.

Verbeteringen in het deugdelijk bestuur en management van bedrijven spelen ook een rol in de verbetering van het bedrijfsklimaat en het beleggersvertrouwen. Er moeten strengere normen komen inzake transparantie, een beter toezicht op financiële en fiscale afspraken, stevigere garanties van de onafhankelijkheid van revisoren en een strikte scheiding – in accountingbedrijven en managementadviesbureaus – van de functies van revisor en financieel adviseur.

Naarmate bedrijven moeten reageren op wereldwijde concurrentie en technische veranderingen – die bijvoorbeeld worden weerspiegeld in herstructurering, relocatie en offshoring – moet het Europees industrieel beleid een gemoderniseerde, concurrerende en gediversifieerde industrie aanmoedigen, met de klemtoon op nieuwe en dynamische sectoren zoals biotechnologie of de informatiemaatschappij. We moeten de Europese knowhow en technologische onafhankelijkheid ontwikkelen, bijvoorbeeld in de lucht- en ruimtevaart. Het Galileo-project biedt een succesvol model van een toekomstgericht Europees industrieel beleid – dat bijvoorbeeld relevant is voor de opdracht om de logistieke capaciteiten van Europa te versterken. Omdat het is

gestoeld op Europese topkwaliteit in onderzoek en op technologische onafhankelijkheid en omdat het zowel openbare als privé-financiering combineert, zal het positieve spin-offs voortbrengen in milieubeheer, risicobeperking en zelfs in het beheer van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Dit succesverhaal dient met ambitie te worden opgevolgd en de lessen ervan nauwkeurig bestudeerd en algemener toegepast om de sociale samenhang en de stabiliteit van de arbeidsmarkt veilig te stellen.

De tussentijdse evaluatie van de Lissabon-strategie moet ook worden beschouwd als een gelegenheid om kleine bedrijven in de kern van de strategie te plaatsen. Kleine bedrijven vormen de ruggengraat van de Europese economie, ze zijn een belangrijke bron van werkgelegenheid en een kweekvijver voor bedrijfsconcepten. De tussentijdse evaluatie moet doeltreffendere maatregelen vaststellen om kleine bedrijven een volledige rol te laten spelen in de eenheidsmarkt en om hun potentieel als drijvende kracht voor innovatie en werkgelegenheid uit te spelen. Er moet met name meer steun komen voor heel kleine ondernemingen en voor de sociale economie, die belangrijke bronnen van werkgelegenheid zijn. Ze moet het ondernemerschap bevorderen, de administratieve, regelgevende en financiële omgeving vereenvoudigen en verbeteren en kleine bedrijven gemakkelijker toegang verlenen tot ondersteunende diensten, programma's en netwerken van de Gemeenschap, in overeenstemming met het Europees handvest voor kleine bedrijven en het Meerjarenprogramma 2001-2005.

De tussentijdse evaluatie moet duidelijk maken dat Europa zich ertoe verbindt om – fiscale en andere – stimulansen te geven om de industriële innovatie aan te moedigen, vooral voor KMO's. In tegenstelling tot het pragmatische Amerikaanse ondersteuningsstelsel voor innovatie is de ondersteuning van de EU beperkt tot onderzoek. De Europese Onderzoeksruimte moet worden aangevuld door de totstandbrenging van een Europese Innovatieruimte waarin aan KMO's assistentie wordt verleend op het gebied van innovatie, van onderzoek tot de ontwikkeling van producten voor de markt.

De Lissabon-strategie nieuw leven inblazen: De voorstellen van de PSE-Fractie voor de Voorjaarsstop van 2005

In overeenstemming met de waarden en doelstellingen die worden uiteengezet in het grondwettelijk verdrag, wordt er in deze verhandeling voor gepleit dat een juist inzicht in de moderne concurrerende omstandigheden en in het concurrerende model van Lissabon de termen van het Europese politieke debat zou moeten veranderen – maar dat niet al wie, in nationale regeringen of op Europees niveau, belast is met de uitvoering van de Lissabon-strategie, dit volledig hebben begrepen. We hebben met name gevraagd om een meer verfijnd inzicht in het concurrentievermogen, dat de onderlinge afhankelijkheid van economie, samenleving en milieu erkent. We hebben geargumenteed dat met een ruwe aanpak waarbij economie op de eerste plaats komt en de ware bronnen van het concurrentievoordeel van Europa worden genegeerd, er gevaar is voor schade aan het Europese sociale en ecologische model, en er een risico bestaat dat de burgers van Europa vervreemden en onverschillig worden.

We vragen aan de deelnemers aan de Voorjaarsstop van 2005 om aan te tonen dat ze deze basiswaarheden hebben begrepen en om de Lissabon-strategie opnieuw te lanceren met een nieuwe, scherpgerichte focus, gekoppeld aan een energiek actieprogramma, om de politieke inzet in praktische resultaten om te zetten. De deelnemers aan de Voorjaarsstop moeten daartoe:

- hun inzet voor het “**Europa van topkwaliteit**”-model dat aan de Lissabon-strategie ten grondslag ligt opnieuw bevestigen
- akkoord gaan dat de Financiële perspectieven de beschikbare fondsen om de doelstellingen van Lissabon te behalen aanzienlijk moeten verhogen, met vooral een stijging in rubriek 1a, “concurrentiekracht ter bevordering van groei en werkgelegenheid”¹⁰; en in rubriek 1b, cohesiebeleid, dat ook beter op de Lissabon-strategie moet worden afgestemd
- akkoord gaan dat de niet uitgegeven begrotingsmiddelen van de EU worden overgebracht naar het Europees groeiaanpassingsfonds om, vooral, Lissabon-programma’s met hoge prioriteit te financieren
- akkoord gaan om een gedetailleerde evaluatie te lanceren van de manieren waarop de eigen middelen van de EU kunnen worden versterkt met het oog op een akkoord tegen einde 2006
- voor de uitvoering van de verbintenis die de lidstaten zijn aangegaan op de Top van Lissabon in 2000, het volgende kwantificeren:
 - a) de begrote toename van de onderwijsuitgaven die elke lidstaat zal bijdragen, jaar op jaar tot 2010
 - b) de vooruitgang die elke lidstaat zal maken bij de halvering, tegen 2010, van het aantal 18- tot 24-jarigen die geen hoger onderwijs of voortgezette opleiding volgen

- om de extra 700.000 nieuwe onderzoekers te vinden die de EU tegen 2010 nodig zal hebben om de doelstelling van de verhoging van O&O tot 3% van de nationale inkomsten te behalen, erop aandringen dat elke lidstaat zich tot een nationale doelstelling verbindt – en akkoord gaan om tegen einde 2005 verslag uit te brengen over de getroffen en geplande maatregelen
- akkoord gaan dat alle lidstaten in overleg met de sociale partners en tegen einde 2005 nationale strategieën voor levenslang leven zullen ontwikkelen
- een termijn vaststellen voor de volledige uitvoering van het actieplan van de Commissie “Investeren in onderzoek” van 2003 en het verslag van het Europees Parlement met dezelfde titel¹¹
- de impasse in verband met de aanneming van het Gemeenschapsoctrooi doorbreken
- akkoord gaan met de snelle oprichting van een Europese Onderzoeksraad en een Europese Innovatieruimte, met bijzondere klemtoon op de bevordering van de ontwikkeling en verspreiding van eco-innovaties en het opbouwen van Europees leiderschap in de eco-industrieën
- gekwantificeerde doelstellingen overeenkomen voor de toename van met openbare en privé-fondsen gefinancierd onderzoek, met inbegrip van onderzoek in milieutechnologieën, die elk jaar tot 2010 moeten worden behaald, in elke lidstaat en op EU-niveau; overeenkomen dat elke lidstaat tegen einde 2005 verslag uitbrengt over de getroffen en geplande maatregelen om deze doelstellingen te behalen
- de voorstellen van Almunia voor een hervormd Stabiliteits- en Groeipact aannemen, en daarin ook de regel opnemen dat regeringen, in de loop van de conjunctuurcyclus, alleen maar mogen lenen om te investeren, met een gemeenschappelijke definitie van “intelligente investering”
- het veelvoud aan nationale Lissabon-verslagen die door de lidstaten worden gevraagd vervangen door twee 3-jaarlijkse verslagen – een over de coördinatie van het economische beleid en het werkgelegenheidsbeleid, de tweede een groei- en cohesieplan dat verslag uitbrengt over de vooruitgang inzake Lissabon en dat controleerbare doelstellingen vastlegt
- een vijfjarenprogramma voor Lissabon aannemen, dat is gevormd naar het model van het programma voor de eenheidsmarkt van 1992, met nauwkeurige, in de tijd geplande aanwijzingen van de stappen die er op het niveau van de EU en op nationaal vlak moeten worden genomen
- een ‘name and shame’-procedure invoeren voor de lidstaten die hun verbintenissen inzake Lissabon niet nakomen, ongeacht of het gaat om de economische, sociale, ecologische of kenniseconomische aspecten ervan
- de beleidscoördinatieprocedures herzien om de openheid te bevorderen en de nationale betrokkenheid en de sociale dialoog te versterken
- de Commissie om vastberaden maatregelen vragen ter bevordering van gelijkwaardige beloning voor gelijkwaardige arbeid en de belemmeringen op de werkplek en in de samenwerking verminderen ten gunste van een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen, oudere arbeidskrachten en anderen
- garanderen dat de herziening van de Arbeidstijdenrichtlijn de 48-urenweek niet afkalft en dat de Richtlijn inzake tijdelijk werk gedeblokkeerd wordt
- een vroege deadline overeenkomen voor alle lidstaten om te voldoen aan de doelstellingen inzake kinderopvang van de top van Barcelona van 2002

- de Commissie vragen om tegen einde 2005 een nieuw actieplan voor de gelijkheid van man en vrouw voor te stellen
- de lidstaten vragen om tegen 2006 uitgebreide strategieën tegen de vergrijzing overeen te komen
- de rol van de sociale bescherming herbevestigen door Europa er zo toe uit te rusten dat het kan reageren op de veranderingen en onzekerheid van de wereldeconomie en een akkoord bereiken over een nieuwe Europese sociale agenda, met een overeengekomen tijdsplanning voor de uitvoering daarvan
- een tijdsplanning overeenkomen voor de ontwikkeling van een globale Europese aanpak voor de beheersing van de migratie, waarbij het migratiebeleid van de EU wordt gekoppeld aan relaties met de landen van herkomst en waarbij wordt onderstreept dat een betere integratie – van nieuwe immigranten en gevestigde etnische minderheden – een essentieel onderdeel vormt van een succesvolle beheersing van de migratie
- overeenkomen dat alle lidstaten een nationale tijdsplanning zullen vastleggen voor de uitvoering van het Actieplan inzake milieutechnologieën, met concrete maatregelen en deadlines, en met speciale klemtoon op de onderzoeksdimensie, ondersteuning voor kleine ondernemingen en de opheffing van ecologisch schadelijke subsidies
- in samenwerking met de bedrijfswereld een tijdsplanning overeenkomen voor de uitvoering van het Geïntegreerd productbeleid van de EU
- de Commissie opdragen om tegen einde 2005 gedetailleerde en ambitieuze voorstellen naar voren te brengen om het beleid inzake duurzame energie, met inbegrip van energiedoeltreffendheid, energiebesparing en hernieuwbare energie, voort te zetten
- een tijdsplanning overeenkomen voor een vlotte aanneming van het REACH-voorstel om ons milieu tegen 2020 te bevrijden van de gevaarlijkste chemicaliën
- proberen om tegen einde 2005 een akkoord te bereiken over gezamenlijke actie van de Europese Unie en de lidstaten om een beslissende verschuiving naar duurzaam vervoer te bereiken
- overeenkomen dat alle lidstaten tegen 2006 samen met de lokale overheden actieplannen opstellen voor het groener maken van openbare aanbestedingen
- een fundamentele en dringende herziening overeenkomen van de aanpak van de EU inzake de liberalisering van diensten, met de bedoeling om tegen einde 2005 een akkoord te bereiken over een gewijzigde Richtlijn inzake diensten die de Europese sociale verworvenheden beschermt en die vergezeld gaat van een Kaderrichtlijn inzake diensten van algemeen belang om de bijdrage van hoogwaardige openbare diensten aan het Europese concurrentiemodel te beschermen
- een nieuwe internemarktstrategie (2007-2010) voorstellen die voorrang geeft aan de ontwikkeling en voltooiing van de Europese dienstenmarkt
- een integratie van de retailmarkt voor financiële dienstverlening op EU-niveau overeenkomen die in 2010 van kracht moet zijn en die bedoeld is om de toegang tot risicokapitaal te begunstigen en investeringen te bevorderen
- een tijdsplanning overeenkomen voor de uitvoering van het Actieplan voor ondernemingen en het Handvest voor kleine bedrijven

www.socialistgroup.org